

Корягін Максим
д.е.н., професор
Львівська комерційна академія
м. Львів

АСПЕКТИ КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ЦІЛЯХ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Для забезпечення складання і подання користувачам реальної фінансової звітності, яка б відображала інформацію про ринкову вартість підприємства виникає потреба внесення до неї відповідних змін. На сьогодні на рівні чинного законодавства передбачено здійснення коригування фінансової звітності лише стосовно подій, що відбулися після дати балансу та з урахуванням впливу інфляції. При оцінці ринкової вартості підприємства використання таких методів коригування статей фінансової звітності є недостатнім, оскільки не дозволяє врахувати вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища з використанням системного підходу. У зв'язку з цим нагальним проблемним питанням є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій зі встановлення переліку та порядку використання методів коригування фінансової звітності для потреб оцінки ринкової вартості підприємства.

При оцінці ринкової вартості підприємства коригуванню підлягають різні форми фінансової звітності. Однак на сьогодні виникає ряд недоліків використання інформації, представленої у фінансовій звітності суб'єктів господарювання.

“Суттєвим недоліком інформації, сформованої лише за даними статичного балансу, є те, що дані балансу характеризують більше виробничий потенціал, аніж ділову активність підприємства. Окремі недоліки цього підходу усуваються при використанні даних динамічного балансу. Для цілей оцінки при цьому можуть використовуватись дані оборотно-сальдового балансу, який містить інформацію про рух коштів за кожним рахунком, а відтак дозволяє простежити (розрахувати) динамічні показники вартості компанії” [1, с. 115]

Вартість підприємства повинна бути наближена до ринкової (справедливої), в той час як у балансі вона є історичною. Для вирішення проблемних питань пов'язаних з оцінкою вартості майна підприємства Г.М. Колісник [2] запропонував розробляти і використовувати тривимірний баланс. Відмінність тривимірного балансу від затвердженої форми на сьогодні, що базується на історичній вартості, полягає в тому, що в трьохвимірній моделі особлива увага зосереджена на ринковій вартості, яка виступає третім виміром балансу. Одним з недоліків його застосування є відсутність законодавчого регулювання правомірності використання такої форми звітного документу. Крім стандартного поділу активів у тривимірному балансі автором запропоновано до складу активів включити об'єкти, які не передбачені стандартами бухгалтерського обліку, зокрема:

- а) потенційні (позабалансові) людські активи, під якими в даному випадку варто розуміти балансову та ринкову вартість персоналу підприємства;
- б) потенційні (позабалансові) клієнтські активи – відображають балансову

та ринкову вартість сукупності постійних клієнтів підприємства;

в) інші потенційні (позабалансові) активи – до даної категорії відноситься вартість інших позабалансових активів, яка не належить до інших складових. Використання такого підходу дозволить суб'єктам оціночної діяльності отримати величину ринкової вартості підприємства.

На основі зазначених ретроспективних звітів прогноуються фінансові показники діяльності підприємства. Використання приведеного ретроспективного балансу надає змогу порівняти фінансову звітність різних підприємств однієї галузі. Разом з тим виключення зі складу статей звітності нематеріальних активів призводить до недооцінки комерційної значимості цих об'єктів та їх здатності приносити економічну і соціальну вигоду в майбутньому.

Недоліком використання ринкового балансу є, в першу чергу, наявність обмежень в доступі до основних джерел інформації (джерелами інформації є дані фондових бірж та позабіржових торговельних систем, на яких мають обіг

права власності на подібний бізнес, дані фінансової звітності підприємств-аналогів), що призводить до виникнення перешкод при розрахунку ринкової вартості майна підприємства. Проблеми побудови ринкового балансу зумовлюються також недостатнім висвітленням в статистичних спостереженнях реальних цін купівлі-продажу підприємств, а також низьким розвитком фондового ринку.

Використання ретроспективного звіту про фінансові результати як інформаційного джерела для оцінки вартості підприємства може призвести до неправильного розрахунку майбутніх грошових потоків при застосуванні методу дисконтування, оскільки інформація про доходи та витрати підприємства враховується при прогнозуванні доходів на наступні звітні періоди.

“Приведення і коригування фінансової звітності може включати в себе:

а) приведення фінансової інформації про підприємство, що оцінюється, і підприємств-аналогів до єдиної основи;

б) перерахунок звітних вартостей в поточні;

в) коригування статей доходів і витрат таким чином, щоб вони повно характеризували результати діяльності підприємства за тривалий період часу;

г) облік не функціонуючих активів, зобов'язань і пов'язаних з ними доходів і витрат” [3, с. 15].

Неузгодженість періоду відображення облікових даних та періоду проведення оцінки вартості майна, зміна вартості грошей у часі (інфляція, коливання валютних курсів, структури цін) призводять до виникнення викривлень в результатах оцінки. Даний недолік формує потребу коригування всіх форм звітності підприємства задля приведення їх до єдиного зразка. З метою забезпечення об'єктивності оцінки слід обрати оптимальні способи коригування фінансової звітності, які б забезпечували своєчасне надання повної інформації про ринкову вартість майна підприємства.

У працях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників наголошується на доцільності використання наступних способів коригування фінансової звітності підприємства для потреб оцінки: інфляційне коригування, нормалізація бухгалтерської звітності, трансформація бухгалтерської звітності, розрахунок відносних показників.

Отже, при оцінці вартості підприємства можуть використовуватися методи коригування (інфляційне коригування, нормалізація бухгалтерської звітності, трансформація бухгалтерської звітності, метод коригуючих коефіцієнтів) як відокремлено, так і в комплексі шляхом поєднання різних методів.

Використання в процесі оцінки вартості підприємства зазначених методів коригування дозволяє надати інформацію для потреб управління та інвестування, яка достовірно відображає ситуацію на підприємстві, точно відповідати завданням оцінки і комплексно враховувати зовнішні умови функціонування суб'єкта господарювання, що підлягає оцінці.

Ефективна реалізація методів коригування вартості підприємства забезпечує об'єктивність розрахунків та результатів оцінки вартості підприємства. Запропоноване використання методів коригування балансових статей дозволить проводити коригування фінансової звітності, не втрачаючи при цьому її достовірності, інформативності, правдивості та точності.

Список використаних джерел

1. Парасій-Вергуненко І. М. Інформаційне забезпечення процедур оцінювання вартості підприємства / І. М. Парасій-Вергуненко, І. І. Бродська // Економічні науки : збірник наукових праць. – 2008. – Випуск 5 (20). – Ч. 2. – С. 110-116.

2. Колисник М. Третье измерение тривиального баланса / М. Колисник : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investadviser.com.ua/rus/publications/3545.html> (дата звернення: 11.11.2013 р.).

3. Оценка стоимости предприятий : [учебно-методический комплекс] / Г. Н. Ронова, П. Ю. Королев, А. Н. Осоргин, М. Р. Хаджиев, Д. И. Тишин. – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2008. – 157 с.

